

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Budowa silniejszej Europy: rola polityki dotyczącej młodzieży, edukacji i kultury

(COM(2018) 268 final)

„Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania dyplomów szkół wyższych i świadectw ukończenia szkół średnich oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą”

(COM(2018) 270 final – 2018/0126 (NLE))

„Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem”

(COM(2018) 271 final – 2018/0127 (NLE))

oraz

„Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie kompleksowego podejścia do nauczania i uczenia się języków”

(COM(2018) 272 final – 2018/0128 (NLE))

(2019/C 62/23)

Sprawozdawca: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 18.6.2018
Podstawa prawna	Artykuł 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa
Data przyjęcia przez sekcję	26.9.2018
Data przyjęcia na sesji plenarnej	18.10.2018
Sesja plenarna nr	538
Wynik głosowania	117/0/2
(za/przeciw/wstrzymało się)	

1. Wnioski i zalecenia

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny:

1.1. Z zadowoleniem przyjmuje opiniowaną inicjatywę jako kolejny krok w stronę wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych, aby zapewnić prawo równego dostępu do wysokiej jakości edukacji, szkoleń i uczenia się przez całe życie o włączającym charakterze. Ma to zasadnicze znaczenie dla **dalszej i ściślejszej współpracy** między państwami członkowskimi, przy jednoczesnym zapewnieniu ich **kompetencji krajowych** w dziedzinie kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie.

1.2. Sądzi, że ta nowa inicjatywa powinna stanowić część długoterminowej wizji polityki UE w sprawie uczenia się przez całe życie i przez całość sytuacji życiowych oraz szkoleń w ramach strategii „Europa 2020” i strategicznych ram „ET 2020”, a także przygotowań od kolejnych unijnych strategii. Obejmuje to wizje i strategie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz kształcenia dorosłych.

1.3. Podkreśla, że edukacja powinna skupiać się przede wszystkim na **wszechstronnym uczeniu się, obywatelstwie demokratycznym i wspólnych wartościach europejskich**, aby zapewnić pokój, bezpieczeństwo, wolność, demokrację, równość, praworządność, solidarność i wzajemny szacunek, otwarte rynki, zrównoważony wzrost gospodarczy oraz włączenie społeczne i sprawiedliwość społeczną, przy poszanowaniu i wzbogacaniu różnorodności kulturowej oraz wspieraniu poczucia przynależności.

1.4. Zaznacza, że rolą edukacji, szkoleń i uczenia się przez całe życie jest przygotowanie i wsparcie młodych ludzi i dorosłych, aby byli odpowiedzialnymi **obywatelami demokracji o dużych możliwościach zatrudnienia** na wysokiej jakości i produktywnych miejscach pracy, na uczciwych zasadach, wyposażonymi w odpowiednie umiejętności.

1.5. Uważa, że europejski obszar edukacji powinien być otwarty dla wszystkich, zachęca zatem rządy do podejmowania kroków na rzecz **rzeczywiście włączającego charakteru uczenia się formalnego i pozaformalnego oraz promocji i dowartościowania uczenia się nieformalnego**.

1.6. Zwraca rządowi uwagę na nadal istniejące luki w **równym dostępie do wysokiej jakości edukacji** wśród dzieci ze środowisk znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, zwłaszcza dzieci z grup mniejszości, migrantów, dzieci niepełnosprawnych i mieszkających na obszarach wiejskich w różnych regionach Europy. Podstawowe znaczenie ma to, aby europejski obszar edukacji wspierał **integrację migrantów i uchodźców** w edukacji i na rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem walidacji i uznawania ich edukacji, szkoleń oraz doświadczenia zawodowego.

1.7. Jest zdania, że osiągnięcie celów tej inicjatywy wymaga **stałych krajowych inwestycji w edukację w wysokości powyżej 5% krajowego PKB** oraz wsparcia z dostępnych unijnych instrumentów finansowania, w tym programu Erasmus+ i europejskiego semestru.

1.8. Uważa, że **stabilne finanse publiczne** powinny wspierać uczenie się języków oraz walidację umiejętności językowych zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny jako część europejskich ram kompetencji kluczowych. Uczenie się języków powinno być **skierowane do wszystkich, zarówno do osób młodych, jak i dorosłych, oraz wspierać osoby potrzebujące**, a także powinno być promowane jako część rodzinnego uczenia się i udoskonalane w ramach **uczenia się formalnego i pozaformalnego**.

1.9. Popiera zawarty we wniosku apel o **zwiększenie inwestycji w podstawowe i ustawiczne kształcenie nauczycieli języków**, aby rozwiązać problem niewystarczającej liczby wykwalifikowanych nauczycieli języków.

1.10. Przyjmuje z zadowoleniem to, że wniosek zmierza do dalszego zachęcania rządów do poprawy dostępu do **wysokiej jakości wczesnej edukacji**. Ponadto konieczne są działania, aby zapewnić **równowagę między życiem zawodowym a prywatnym**, tak aby wysokiej jakości i przystępna cenowo wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem stanowiły prawo każdego dziecka i każdej rodziny, a także uwzględnienie **ważnej roli zdobywania wiedzy w rodzinie**, które wzmacnia rolę rodziców oraz przyczynia się do kształcenia dorosłych.

1.11. Popiera zawartą we wniosku propozycję, aby pracownicy wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem dysponowali **wspierającym środowiskiem pracy**. Jest za wspieraniem ich **profesjonalizacji**, wzywa do zwiększenia **atrakcyjności zawodów nauczycielskich, a także do lepszej równowagi płci i równości** w tym zawodzie.

1.12. Przyznaje, że duże znaczenie ma **transgraniczne uznawanie odbytych okresów nauki** we wszystkich formach edukacji na szczeblu szkół średnich i wyższych oraz kwalifikacji w ramach kształcenia średniego II stopnia zdobytych w ramach kształcenia i szkoleń zarówno o charakterze ogólnym, jak i zawodowym, które w kraju pochodzenia umożliwiają dostęp do szkół wyższych. Mobilność edukacyjna ma zasadnicze znaczenie dla aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie i rynku pracy. Wspierać ją musi zaufanie do programów i kwalifikacji i musi się ona opierać na dobrze rozwiniętych systemach zapewniania jakości.

1.13. Zaznacza, że **europejskie narzędzia, instrumenty i zasady** związane ze szkolnictwem wyższym i kształceniem zawodowym muszą się wzajemnie uzupełniać i wspierać (ERK, ECVET, EQAVET, EQAR itp.), natomiast zasada efektów uczenia się powinna zostać w pełni wdrożona w Europie, aby objąć automatyczne uznawanie mobilności edukacyjnej w Europie.

1.14. Podkreśla, że ta inicjatywa powinna też skupiać się na **uznawaniu uczenia się formalnego, pozaformalnego i nieformalnego za granicą** oraz doceniać rolę zainteresowanych stron, partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego w uznawaniu efektów uczenia się i roli personelu doradczego we wspieraniu tego procesu; zachęca grupę doradczą ds. europejskich ram kwalifikacji i Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop) do udoskonalenia europejskiego spisu dotyczącego walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego oraz europejskich wytycznych dotyczących walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego jako norm jakości dla rządów, partnerów społecznych i zainteresowanych stron, aby poprawić proces walidacji.

1.15. Podkreśla, że osiągnięcie **wysokiej jakości**, włączającej wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, poprawa jakości uczenia się języków i wzajemne uznawanie świadectw ukończenia szkoły średniej wymagają porozumienia na wszystkich szczeblach między rządami, pracodawcami i związkami zawodowymi w ramach **skutecznego dialogu społecznego**, z udziałem innych zainteresowanych stron.

2. Kontekst polityczny

2.1. Główna odpowiedzialność za politykę dotyczącą edukacji i kultury spoczywa na państwach członkowskich. Jednak od lat UE odgrywa ważną rolę uzupełniającą w tym zakresie, zgodnie z art. 165 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wykorzystanie w pełni potencjału edukacji i kultury jako sił napędowych tworzenia miejsc pracy, wzrostu gospodarczego i sprawiedliwości społecznej, a także jako sposobu na doświadczenie europejskiej tożsamości w całej jej różnorodności, leży we wspólnym interesie wszystkich państw członkowskich.

2.2. Europejski filar praw socjalnych został ogłoszony na Szczycie Społecznym w Göteborgu w listopadzie 2017 r. Obejmuje on równy dostęp do edukacji, szkoleń i uczenia się przez całe życie, zgodnie z komunikatem Komisji COM(2017) 673. Doprowadziło to do przyjęcia konkluzji Rady Europejskiej z dnia 14 grudnia 2017 r., w których wezwano państwa członkowskie, Radę i Komisję do postępów pracach nad programem omawianym w Göteborgu.

2.3. Tzw. **pierwszy pakiet w sprawie europejskiego obszaru edukacyjnego** zaproponowano w zaleceniu Rady COM(2018) 23 (przyjętym w dniu 22 maja 2018 r.), na podstawie ogłoszonej w 2015 r. przez ministrów edukacji deklaracji paryskiej w sprawie promowania – poprzez edukację – postaw obywatelskich oraz wspólnych wartości, którymi są wolność, tolerancja i niedyskryminacja. Pakiet ten został zapowiedziany w komunikacie Komisji COM(2016) 379 z dnia 14 czerwca 2016 r.

2.4. W dniu 22 maja Komisja opublikowała drugi pakiet edukacyjny, obejmujący dalsze propozycje dotyczące utworzenia europejskiego obszaru edukacyjnego do 2025 r.

2.5. Niniejsza opinia EKES-u dotyczy **drugiego pakietu edukacyjnego odnoszącego się do dalszych wyzwań**, którym należy stawić czoła, aby osiągnąć wysokiej jakości, włączający europejski obszar edukacyjny obejmujący uczenie się języków, automatyczne uznawanie nauki na poziomie szkoły średniej i wysokiej jakości wczesną edukację.

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES jest zdania, że ustanowienie europejskiego obszaru edukacji **w celu pogłębienia współpracy** między państwami członkowskimi przy jednoczesnym zagwarantowaniu, by edukacja, szkolenia i uczenie się przez całe życie należały **do kompetencji władz krajowych**, stanowi kluczową strategię odpowiedzi na rozwój społeczny, gospodarczy, demograficzny, środowiskowy i technologiczny oraz wspieranie tego rozwoju, aby osiągnąć konkurencyjną integrację Europy jako potęgi gospodarczej na świecie przy jednoczesnym zapewnieniu silnego wymiaru społecznego.

3.2. Inicjatywa ta stanowi znakomity kolejny krok w kierunku wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych, aby zapewnić **prawo równego dostępu do wysokiej jakości, włączającego kształcenia ogólnego i zawodowego, a także do poradnictwa ogólnego i zawodowego przez całe życie** ⁽¹⁾, zgodnie z komunikatem Komisji COM(2017) 673 ogłaszającym ustanowienie europejskiego obszaru edukacji.

3.3. EKES podkreśla, że naszym wspólnym celem jest, aby edukacja skupiała się na kształceniu, szkoleniach i uczeniu się przez całe życie o **wszechstronnym charakterze**, ze szczególnym uwzględnieniem obywatelstwa demokratycznego oraz wspólnych **wartości europejskich i tożsamości europejskiej**, aby zapewnić pokój, bezpieczeństwo, wolność, demokrację, równość, praworządność, solidarność i wzajemny szacunek, zrównoważony wzrost oraz włączenie społeczne i sprawiedliwość społeczną, przy poszanowaniu i wzbogacaniu różnorodności kulturowej oraz poczucia przynależności do UE.

3.4. EKES podkreśla kluczową rolę edukacji, szkoleń i uczenia się przez całe życie w przygotowaniu młodych ludzi i dorosłych do roli **obywateli demokracji i pracowników zatrudnionych na uczciwych zasadach w wysokiej jakości miejscach pracy**. Jest zdania, że europejski obszar edukacji powinien być też otwarty dla wszystkich, ze szczególnym uwzględnieniem równości płci, oraz skłaniać rządy do działań w celu osiągnięcia **prawdziwie włączającego charakteru** uczenia się formalnego, nieformalnego i pozaformalnego, przy jednoczesnym poszanowaniu Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

⁽¹⁾ Dz.U. C 173 z 31.5. 2017, s. 1.

3.5. W związku z tym, przypominając własną opinię⁽²⁾, EKES uznaje, że w ramach europejskiego obszaru edukacji należy też zasugerować rządowi, jak aktywnie wspierać **integrację migrantów i uchodźców** w edukacji i na rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem walidacji i uznawania ich edukacji, szkoleń i doświadczenia zawodowego.

3.6. Systemy edukacji i szkoleń wymagają czasu na reformy i dostosowania. EKES sądzi, że ta nowa inicjatywa powinna stanowić z jednej strony część **długoterminowej wizji polityki UE w sprawie edukacji, szkoleń i uczenia się przez całe życie**, zwanej europejskim obszarem uczenia się przez całe życie, w ramach strategii „Europa 2020” i strategicznych ram „ET 2020”, a także przygotowanie do kolejnych unijnych strategii.

3.7. Aby zapewnić **wysokiej jakości** inkluzywną wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem, poprawić nauczanie języków i wzajemne uznawanie świadectw ukończenia szkoły średniej, trzeba przedyskutować te inicjatywy na wszystkich szczeblach między rządami, pracodawcami i związkami zawodowymi w ramach **skutecznego dialogu społecznego**, a przede wszystkim z nauczycielami i innymi pedagogami, rodzicami, doradcami i uczniami, ale także z organami wspólnotowymi oraz organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.

3.8. EKES widzi inicjatywę **„Europejskie szkoły wyższe”** jako oddolny proces motywujący uniwersytety do budowania sieci w celu tworzenia studiów wspólnych, wspierania mobilności studentów i ułatwiania uczenia się języków. Przypominając swoją własną opinię⁽³⁾, zachęca do uwzględniania **włączenia społecznego i różnorodności** przy tworzeniu sieci nauczycieli, pracowników naukowych i studentów oraz do otwarcia możliwości tworzenia sieci dla wszystkich uniwersytetów uczestniczących w procesie bolońskim.

3.9. Co do idei **europejskiej legitymacji studenckiej**, EKES zaleca, aby ta inicjatywa była oparta na stosowanym z powodzeniem systemie legitymacji studenckich i służyła aktualizacji już wydanych legitymacji. Przypomina własną opinię⁽⁴⁾, w której zaznaczał, że należy jasno określić wartość dodaną ewentualnej nowej legitymacji, która musi uzupełniać te już istniejące.

3.10. Osiągnięcie celów europejskiego obszaru edukacyjnego wymaga **stałych krajowych inwestycji w edukację w wysokości powyżej 5 % krajowego PKB** oraz wsparcia z unijnych instrumentów finansowania w ramach nowych WRF, zwłaszcza programu Erasmus+ i EFIS. EKES pragnie, by przyszły **program Erasmus+** i przyszła **strategia na rzecz młodzieży** wśród swoich priorytetów obejmowały wszechstronną i włączającą edukację, szkolenie i uczenie się przez całe życie. Z zadowoleniem przyjmuje rolę europejskiego semestru we wspieraniu reform strukturalnych w celu poprawy polityki edukacyjnej zgodnie z tą inicjatywą.

3.11. *Lepsze nauczanie i uczenie się języków*

3.11.1. EKES jest zdania, że inicjatywa ta ma zasadnicze znaczenie, ponieważ poziom biegłości językowej wśród uczniów kończących obowiązkową edukację jest zazwyczaj niski, a między państwami członkowskimi istnieją znaczne różnice w tym zakresie⁽⁵⁾. Wraz z rosnącym poziomem wewnątrz europejskiej mobilności oraz bezprecedensową liczbą dzieci w wieku szkolnym przyjeżdżających z państw trzecich i posługujących się różnymi językami musimy zawczasu ponownie rozważyć związane z tym wyzwania i szanse, tak aby uczynić **wielojęzyczność prawdziwym atutem UE**. **Różne języki powinny być traktowane na równi**, należy zatem wspierać uczenie się zarówno języków UE, jak i tych spoza UE.

3.11.2. Szkoły potrzebują wsparcia, aby tworzyć **wielojęzyczne środowisko edukacyjne**, starając się znaleźć właściwą równowagę między nauczaniem języków obcych a wysokim poziomem umiejętności czytania i pisania oraz rozwijaniem umiejętności komunikacyjnych w **językach ojczystych**. Zintegrowane kształcenie przedmiotowo-językowe może promować mobilność i integrację. Bardziej efektywne wykorzystanie narzędzi cyfrowych i internetowych w uczeniu się języków ma zasadnicze znaczenie. Wymaga ono zapewnienia jakości i certyfikacji tych narzędzi oraz ich dostępności, wsparcia i opłacalności dla wszystkich, uwzględniając fakt, że niektórzy mogą potrzebować wsparcia, aby móc opłacić, wybrać i użytkować odpowiednie narzędzia z korzyścią dla siebie.

⁽²⁾ Dz.U. C 264 z 20.7. 2016, s. 19.

⁽³⁾ Dz.U. C 71 z 24.2. 2016, s. 11.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 132 z 3.5. 2011, s. 55.

⁽⁵⁾ Eurydice: Key Data on Teaching Languages at School in Europe – 2017 [Kluczowe dane o nauczaniu języków obcych w szkołach w Europie za rok 2017].

3.11.3. EKES przyjmuje z zadowoleniem zwrócenie uwagi na **uczenie się języków** z perspektywy wspierania **wzajemnego zrozumienia i mobilności**, a zatem **obywatelstwa europejskiego**. 64 mln dorosłych o niskich kwalifikacjach musi udoskonalić swoje podstawowe umiejętności, w tym językowe⁽⁶⁾, aby móc być aktywnymi obywatelami Unii, utrzymać miejsca pracy oraz poprawić swoje perspektywy zatrudnienia. Uczenie się języków stwarza dla jednostek szanse osobiste i zawodowe, a społeczeństwu zapewnia większą świadomość kulturową jego członków, wzajemne zrozumienie i spójność społeczną, natomiast przedsiębiorstwom – pracownikom o kompetencjach językowych i międzykulturowych, którzy pomagają im odnosić sukces i rozwijać się na globalnych rynkach.

3.11.4. Nauka języków powinna być **skierowana do wszystkich i wspierać potrzebujących**, wymaga też udoskonalenia w ramach **kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego** oraz wdrożenia jako część europejskich ram kompetencji kluczowych i wsparcia ze strony **stabilnych finansów publicznych**.

3.11.5. W wytycznych dotyczących zatrudnienia z 2018 r.⁽⁷⁾ zawarto propozycję, zgodnie z którą „należy promować mobilność osób uczących się i pracujących, tak aby wzmacniać umiejętności zwiększające zdolność zatrudnienia i w pełni wykorzystać potencjał europejskiego rynku pracy”. Brak kompetencji językowych może być uznawany za podstawową przeszkodę w mobilności. EKES podkreśla, że wniosek powinien uwzględniać także uczących się, którzy już ukończyli obowiązkową edukację, oraz zwraca szczególną uwagę na **naukę języków dla wszystkich**, od osób młodych po emerytów, ze szczególnym uwzględnieniem **kształcenia zawodowego podstawowego oraz ustawicznego kształcenia i szkolenia zawodowego**, szkolnictwa wyższego i kształcenia osób dorosłych.

3.11.6. Polityka w zakresie nauki języków powinna być ukierunkowana na nauczanie **uczenia się przez działanie**, przez wymiany studenckie, wolontariat i inne działania, takie jak Europejski Korpus Solidarności, wspierane przez obecne i przyszłe programy Erasmus+.

3.11.7. **Niedobór wykwalifikowanych nauczycieli języków** w istocie stanowi poważny problem, a EKES przyjmuje z zadowoleniem zawarty we wniosku apel o zwiększenie inwestycji we wstępne i ustawiczne kształcenie nauczycieli języków, aby mogli oni spełnić **wymogi dotyczące kwalifikacji zawodowych** poszczególnych państw UE.

3.12. Wysokiej jakości systemy wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem

3.12.1. Cel strategii „ET 2020” dotyczący udziału 95 % dzieci w wieku od 4 lat do osiągnięcia przez nie wieku obowiązku szkolonego w systemie wczesnej edukacji i opieki został już prawie osiągnięty. Jednak nadal 17 mln spośród ponad 32 mln dzieci poniżej wieku obowiązku szkolnego w UE nie ma dostępu do tego typu usług. Poza tym nadal istnieją luki w **równym dostępie** dla dzieci ze środowisk znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, zwłaszcza dzieci z grup mniejszości, migrantów, dzieci niepełnosprawnych i mieszkających na obszarach wiejskich i w różnych regionach Europy.

3.12.2. EKES przyjmuje z zadowoleniem to, że wniosek zmierza do dalszego zachęcania rządów do poprawy dostępu do wczesnej edukacji i jej jakości. Potrzebne są jednak dalsze starania, aby zadbać o to, by **wysokiej jakości i przystępna cenowo wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem** stanowiły prawo każdego dziecka i każdej rodziny. Wysokiej jakości usługi odgrywają zasadniczą rolę w poprawianiu wyników edukacyjnych, w tym w rozwoju kompetencji społecznych. Udział we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem wysokiej jakości prowadzi do lepszego opanowania umiejętności podstawowych oraz stanowi silne narzędzie zapobiegające wczesnemu kończeniu nauki.

3.12.3. Komisja podkreśla, że jej wniosek jest wysoce spójny z innymi politykami Unii. EKES w szczególności docenia jego związek z **wnioskiem dotyczącym dyrektywy w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów**⁽⁸⁾, uznając potrzebę zapewniania wysokiej jakości formalnych usług opieki w całej Europie. EKES popierał ich wzajemne oddziaływanie w wielu opiniach, ponieważ służy ono zwiększaniu udziału kobiet w rynku pracy i ogranicza nieuzasadnioną lukę płacową oraz uwzględnia ważną rolę rodzinnego uczenia się, które wzmacnia rolę rodziców i wspiera kształcenie osób dorosłych.

3.12.4. **Pracownicy sektora wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem** powinni otrzymywać wsparcie wspomagające ich profesjonalizację i budować środowisko pracy sprzyjające rozwojowi. Kształcenie wstępne i ustawiczny rozwój zawodowy pracowników sektora wczesnej edukacji powinny być na wysokim poziomie oraz odpowiadać potrzebom nauczycieli i dzieci, a także obejmować kwestie takie jak sposoby zapewniania włączenia społecznego czy uczenie wartości demokratycznych.

⁽⁶⁾ Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (2017). „Investing in skills pays off: The economic and social cost of low-skilled adults in the EU” [Inwestowanie w umiejętności jest opłacalne. Społeczne i gospodarcze koszty związane z nisko wykwalifikowanymi osobami dorosłymi w UE]. Luksemburg: Urząd Publikacji. Opracowanie Cedefopu nr 60.

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/2018-european-semester-employment-guidelines_en.

⁽⁸⁾ COM(2017) 253 final – 2017/085 (COD).

3.12.5. Według OECD (2015 r.)⁽⁹⁾ w środowisku nauczycieli jest znaczące zachwianie równowagi płci, ponieważ kobiety stanowią 7 na 10 nauczycieli. W państwach OECD (2015 r.) 97 % nauczycieli na poziomie przedszkolnym i 83 % nauczycieli na poziomie szkoły podstawowej stanowią kobiety, tymczasem w szkolnictwie wyższym stanowią one odsetek tylko 43 %. Nierównowaga płci wśród nauczycieli oraz przyciągnięcie większej liczby mężczyzn do zawodów nauczycielskich, tak by zapewnić męskie wzorce w sektorze wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, to kwestie, które wciąż wymagają podjęcia pilnych działań. Przy tym istniejący brak równowagi płci wiąże się także z obecnym statusem, warunkami pracy i wynagrodzenia nauczycieli w tym sektorze.

3.13. Automatyczne wzajemne uznawanie dyplomów i okresów nauki za granicą

3.13.1. EKES przyjmuje z zadowoleniem to, że celem inicjatywy jest zapewnienie, by w przypadku każdego studenta, ucznia zawodu lub ucznia, który uczył się za granicą, czy to w celu uzyskania kwalifikacji, czy też w ramach mobilności edukacyjnej, automatycznie uznawano nabyte w trakcie tej nauki doświadczenia do celów dalszej nauki. Mobilność edukacyjna sprzyja rozwijaniu kompetencji i nabywaniu doświadczeń, które są kluczowe dla aktywnego udziału w społeczeństwie i rynku pracy, oraz należy ją wspierać przez promowanie zaufania do programów studiów i kwalifikacji.

3.13.2. EKES podkreśla, że duże znaczenie ma transgraniczne **uznawanie odbytych okresów nauki** w ramach edukacji na szczeblu szkół średnich i wyższych oraz kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia średniego II stopnia, które w kraju pochodzenia umożliwiają dostęp do szkół wyższych. Pozwoliłoby to uniknąć powtarzania całego roku lub okresu nauki szkolnej.

3.13.3. EKES podkreśla, że inicjatywa ta powinna też skupiać się na **uznawaniu uczenia się formalnego, pozaformalnego i nieformalnego za granicą** oraz doceniać rolę zainteresowanych stron, partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego w uznawaniu efektów studiów i uczenia się⁽¹⁰⁾. W związku z tym przypomina ważną rolę zalecenia Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego oraz dalszego udoskonalania krajowych systemów walidacji. EKES zachęca grupę doradcą ds. europejskich ram kwalifikacji i Cedefop do udoskonalenia *europejskiego spisu dotyczącego walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego*⁽¹¹⁾ oraz *europejskich wytycznych dotyczących walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego*⁽¹²⁾ jako norm jakości dla rządów, partnerów społecznych i zainteresowanych stron, aby poprawić proces walidacji. Należy poświęcić szczególną uwagę zrozumieniu koniecznych warunków, synergii i korzyści wynikających z poprawy koordynacji walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego z usługami poradnictwa i doradztwa⁽¹³⁾.

3.13.4. Drożność i zaufanie między kształceniem zawodowym i wyższym pozostają wyzwaniem, zarówno między różnymi państwami, jak i w ramach jednego państwa. **Kształcenie akademickie i zawodowe** należy traktować jako równie wartościowe. **Europejskie narzędzia, instrumenty** i zasady związane ze szkolnictwem wyższym i kształceniem zawodowym muszą się wzajemnie wspierać (EQF, ECVET, EQAVET, EQAR itp.), natomiast zasada efektów uczenia się powinna zostać w pełni wdrożona, aby objąć automatyczne uznawanie mobilności edukacyjnej w Europie.

Bruksela, dnia 18 października 2018 r.

Luca JAHIER
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽⁹⁾ OECD: Education at a Glance, 2017 [OECD: Edukacja w skrócie].

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 13 z 15.1. 2016, s. 49.

⁽¹¹⁾ <http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory>.

⁽¹²⁾ <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/3073>.

⁽¹³⁾ Cedefop (oczekiwana publikacja), Validation of non-formal and informal learning and career guidance [Walidacja pozaformalnego i nieformalnego uczenia się i doradztwo zawodowe].